

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบถึง สภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี การดำเนินการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การสำรวจสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยส่วนรวมทั้งจังหวัด

การศึกษาในตอนนี้มุ่งศึกษาเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

- 1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างไร
- 1.2 โรงเรียนได้จัดงานนิเทศศึกษางานใดขึ้นในโรงเรียนบ้าง
- 1.3 โรงเรียนต้องการปัจจัยอะไรบ้างที่จะช่วยสนับสนุนในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 1.4 อะไรเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

โดยทำการศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีทุกคน และใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ในเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในตอนนี้มุ่งศึกษาเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

- 2.1 โรงเรียนมีกระบวนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษา
อย่างไร
- 2.2 ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการ มีลักษณะอย่างไร
- 2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาใน
โรงเรียนเป็นอย่างไร

การวิจัยตอนที่ 2 นี้ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้เครื่องมือ
ที่เป็นแบบสัมภาษณ์ และเครื่องมือที่เป็นแบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียน

การวิจัยในแต่ละตอน มีวิธีดำเนินการโดยละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1

การสำรวจสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยส่วนรวมทั้งจังหวัด

การดำเนินการวิจัยในตอนนี้ เป็นการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ต่อไปนี้

- ก. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ข. งานนิเทศการศึกษาที่ได้จัดขึ้นภายในโรงเรียน
- ค. ความต้องการของโรงเรียนเกี่ยวกับปัจจัยที่จะมาช่วยสนับสนุนในการ
จัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- ง. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ที่มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 435
คน จาก 435 โรงเรียน โดยจำแนกตามอำเภอ ขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียนดัง
แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามอำเภอ ขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน						รวม		รวม
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก				
	ไกลอำเภอ	ใกล้อำเภอ	ไกลอำเภอ	ใกล้อำเภอ	ไกลอำเภอ	ใกล้อำเภอ	ไกลอำเภอ	ใกล้อำเภอ	
เมืองงา	2	-	1	2	6	77	9	79	88
ทองผาภูมิ	-	-	1	-	1	25	2	25	27
ทามวง	1	-	2	5	12	28	15	33	48
ทามะกา	2	1	5	6	9	29	16	36	52
ไทรโยค	-	-	-	1	4	33	4	34	38
บ่อพลอย	1	-	-	5	7	34	8	39	47
พนมทวน	-	-	1	5	9	45	10	50	60
เลาขวัญ	-	-	1	1	3	39	4	40	44
ศรีสวัสดิ์	-	-	-	1	3	17	3	18	21
สังขละบุรี	-	-	-	-	2	8	2	8	10
รวม	6	1	11	26	56	335	73	362	435
	7		37		391				

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ
เป็นแบบตรวจสอบ (check-list) และแบบเติม
คำในช่องว่าง (fill in the blank) จำนวน
7 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาที่ได้จัดขึ้นในโรงเรียน
มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) ชนิด
2 ทวิเลือก คือ "มี หรือปฏิบัติ" และ "ไม่มี หรือ ไม่ได้
ปฏิบัติ" จำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามที่เกี่ยวกับความต้องการของโรงเรียนในเชิงปัจจัย
ที่จะมาช่วยสนับสนุนในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียน มีลักษณะเป็น 2 แบบคือ

3.1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list)
ชนิด 2 ทวิเลือก คือ "ต้องการ" และ "ไม่ต้องการ"
จำนวน 7 ข้อ

3.2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-
ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุปัญหาที่พบ
นอกเหนือไปจากส่วนที่ 3.1

ส่วนที่ 4 คำถามที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการ
ศึกษาภายในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

4.1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list)
ชนิด 2 ทวิเลือก คือ "มี" และ "ไม่มี" จำนวน 13 ข้อ

4.2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-
ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุปัญหาที่พบ
นอกเหนือไปจากส่วนที่ 4.1

การจัดการกับข้อมูล จัดการกับข้อมูล จากแบบสอบถามทั้ง 4 ส่วนใน
ทุกรายการ คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาที่ได้จัดให้มีขึ้นในโรงเรียน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ของการปัจจัยที่มาช่วยสนับสนุนในการจัดการ
นิเทศการศึกษภายในโรงเรียน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษภายใน
โรงเรียน

โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical
Package for the Social Sciences) คำนวณร้อยละ (percentage)
และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ในส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด
(open-ended) วิเคราะห์โดยการรวบรวมความคิดเห็นและเรียงลำดับความถี่
จากมากไปหาน้อย

การจัดการกับข้อมูล ในส่วนนี้เพื่อให้ทราบถึงงานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียน
ได้จัดขึ้น ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการได้รับการสนับสนุน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการ
จัดการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนในเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในตอนนี้ เป็นการศึกษาในรายละเอียดของข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. กระบวนการจัดดำเนินงานการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน
2. รายละเอียดของปัจจัยที่โรงเรียนต้องการ
3. สภาพของปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน

มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในตอนนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จุดประสงค์ในการวิจัยในตอนนี้ มุ่งศึกษารายละเอียดในเชิงคุณภาพ เนื่องจากกลุ่มประชากรมีขนาดใหญ่ จึงจำนวน 435 คน จึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อทำการศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

1. จัดโรงเรียนเป็นรายอำเภอ
2. จำแนกโรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็น 3 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก
3. จำแนกโรงเรียนในแต่ละขนาดออกเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ และตั้งอยู่ไกลอำเภอ
4. จัดสุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละประเภทมาประเภทละ 1 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 39 คน จาก 39 โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 2 และรายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรปรากฏในภาคผนวก

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน												รวม กลุ่ม ตัวอย่าง
	ขนาดใหญ่				ขนาดกลาง				ขนาดเล็ก				
	ไกลอำเภอ		ไกลอำเภอ		ไกลอำเภอ		ไกลอำเภอ		ไกลอำเภอ		ไกลอำเภอ		
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
เมือง	2	1	-	-	1	1	2	1	6	1	77	1	5
ทองนาภูมิ	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	25	1	3
ทามวง	1	1	-	-	2	1	5	1	12	1	28	1	5
ทามะกา	2	1	1	1	5	1	6	1	9	1	29	1	6
ไชโยค	-	-	-	-	-	-	1	1	4	1	33	1	3
บ่อพลอย	1	1	-	-	-	-	5	1	7	1	34	1	4
พนมทวน	-	-	-	-	1	1	5	1	9	1	45	1	4
เลาขวัญ	-	-	-	-	1	1	1	1	3	1	39	1	4
ศรีสวัสดิ์	-	-	-	-	-	-	1	1	3	1	17	1	3
สังขละบุรี	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	8	1	2
รวม	6	4	1	1	11	6	26	8	56	10	335	10	39

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในตอนที่ 2 นี้ มี 2 ชนิด คือ

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (structured interview) จำนวน 41 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ
  1. แบบตรวจสอบรายการ (check-list)
  2. แบบคำถามปลายเปิด (open-ended)
2. แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบสำหรับรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) และแบบสำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลที่ไต่จากการศึกษา จำนวน 26 ข้อ

การจัดการกับข้อมูล นำข้อมูลที่ไต่จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และจากการศึกษาเอกสารของโรงเรียนมาวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ (percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \div 100}{\text{จำนวนโรงเรียนที่ให้สัมภาษณ์หรือระบุข้อมูลในเอกสาร}}$$

การนำเสนอข้อมูล เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง แล้วทำการแปลผลข้อมูลสรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ ผลของการวิจัยในขั้นนี้ ทำให้ทราบถึงกระบวนการจัดดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน รายละเอียดของปัจจัยที่โรงเรียนต้องถวและสภาพของปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งที่เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของทางด้านการนิเทศการศึกษา และการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แล้วรวบรวมรายละเอียดจัดหมวดหมู่ ประเด็นสำคัญที่จะกำหนดเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร

2. สํารวจและศึกษาเอกสารทางวิชาการที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาจัดทำขึ้นในช่วงปีการศึกษา 2527 เพื่อกำหนดประเภทของเอกสารและประเด็นสำคัญที่จะต้องทำการศึกษา

3. สร้างเครื่องมือฉบับชั่วคราว ขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในด้านความถูกต้อง ตรงตามเนื้อหา (content validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

5. นำเครื่องมือที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลที่ไ้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามผ่านหน่วยงานต้นสังกัด โดยออกหนังสือราชการจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ให้รับผิดชอบในการส่งแบบสอบถามไปโรงเรียนและรับคืนมาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 435 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 393 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 389 ฉบับ

คิดเป็นร้อยละ 89.4 ดังปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน		จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	
		จำนวน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่	ไกลอำเภอ	5	83.3
	ใกล้อำเภอ	1	100.0
	รวม	6	85.5
ขนาดกลาง	ไกลอำเภอ	9	81.8
	ใกล้อำเภอ	21	91.3
	รวม	30	88.2
ขนาดเล็ก	ไกลอำเภอ	54	96.4
	ใกล้อำเภอ	299	89.3
	รวม	353	90.3
รวม	ไกลอำเภอ	68	93.2
	ใกล้อำเภอ	321	88.7
	รวม	389	89.4

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกไปสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารด้วยตนเอง สำหรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสาร นั้น มีจำนวน 39 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารจากกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ครบตามจำนวนที่สุ่มไว้ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร

ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน		จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสาร	
		จำนวน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่	ไกลอำเภอ	4	100
	ใกล้อำเภอ	1	100
	รวม	5	100
ขนาดกลาง	ไกลอำเภอ	6	100
	ใกล้อำเภอ	8	100
	รวม	14	100
ขนาดเล็ก	ไกลอำเภอ	10	100
	ใกล้อำเภอ	10	100
	รวม	20	100
รวม	ไกลอำเภอ	20	100
	ใกล้อำเภอ	19	100
	รวม	39	100

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ตอน สรุปได้ตั้งแผนภูมิในหน้า 58

แผนภูมิ แสดงขั้นตอนการวิจัย

